

продукту досяг рекордного значення в 183 млрд. дол., а потім стрімко обвалився до 91 млрд. дол. у 2015 році (з розрахунку на середньорічний курс гривні). У 2017-му цей показник зріс до 113 млрд. дол., але подібне зростання не забезпечено збільшенням реальної економіки) [2];

- по-друге, неефективне державне управління. Інвестори переводять свої активи в закордонні банки, з причини поділу власності. За останні три роки економіка України пережила стрімкий відтік капіталу в офшорні зони, майже 70 млрд. дол. США щороку. Цієї суми було б достатньо для погашення державного боргу. Прямі інвестиції з України здійснено до 48 країн світу, переважна їхня частка спрямована до Кіпру [3];

- по-третє, коли банки генерують суцільні збитки, їх ліквідація стає вигідна самим власникам. У січні 2017 року платоспроможні банки отримали 338 млн. грн. чистого прибутку. За аналогічний період минулого року банківська система отримала чистий збиток у розмірі 890 млн. грн. [3]. А вже після цього вони фактично звільняються від зобов'язань перед юридичними особами та мають зобов'язання тільки перед Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

Проаналізувавши дану ситуацію, першочерговими задачами мають стати: зміцнення потенціалу комерційних банків, підвищення реальних доходів населення, зростання мінімального розміру капіталу комерційних банків на всіх його рівнях, прийняття банками рішень без участі політичних факторів або суб'єктів господарювання, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку, запобігання недовіри в суспільстві іміджу банків.

Отже, банківська система України знаходиться в стані депресії та має ряд недоліків, але при ефективному рівні банківського менеджменту та корпоративному управлінні здатна стабілізуватись та протягом декількох років вийти на рівень країн здатних конкурувати на світовому ринку.

Література:

1. Костюченко О. А. Банківське право / О. А. Костюченко. – К.: Атіка, 2011. – 376 с. – (2-ге вид., переробл. та до-пов).
2. Огляд банківського сектору [Електронний ресурс] // Національний банк України. – 2017. – <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43633516>.
3. Офіційна інтернет-сторінка Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія/ О.В. Дзюблюк, В.В. Корнеєв, В.І. Міщенко та ін.; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

Уляна ПАРТИКА

студентка групи ФФА-41

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Метлушко О. В.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У будь-якій державі банківська система відіграє ключову роль як єдина система, що здатна забезпечувати ефективний обіг фінансових ресурсів у державі. Від того, наскільки раціонально організована діяльність банків і наскільки вона відповідає

економічній політиці держави та етапу розвитку економіки, залежить ефективність руху фінансових ресурсів та економічне зростання в країні. Саме банки відіграють основну роль в утворенні оптимального середовища для мобілізації й вільного «переливання» капіталів, нагромадженні коштів для структурної перебудови економіки, приватизації й розвитку підприємництва [1, с. 138].

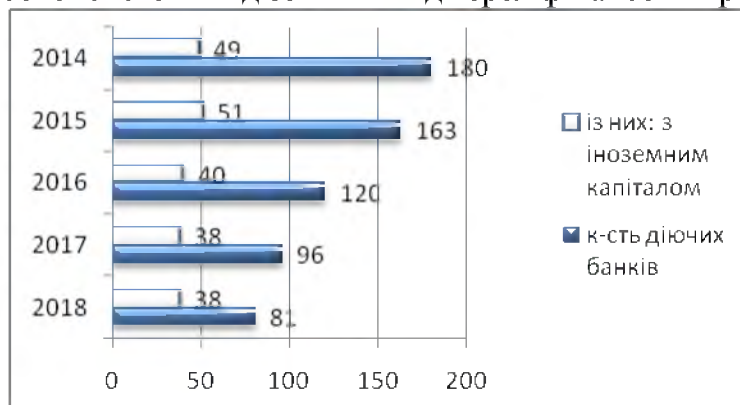
Дослідженню різних аспектів функціонування банківської системи України присвячено праці багатьох вчених та практиків, зокрема А. Вожжова, А. Данькевич [2], О. Дзюблюка, О. Другова, А. Єпіфанова, С. Козьменка, В. Міщенко, О. Прийми, М. Савлука, О. Сугоняко, Н. Швець та інших.

Потужна банківська система є необхідною умовою забезпечення сталого економічного зростання в Україні. Швидка зміна умов функціонування, відкритість зовнішньому середовищу, схильність до внутрішніх перетворень спонукають банківську систему до постійного удосконалення. Рівень розвитку економіки значною мірою залежить від стану банківської системи [3, с. 27].

Щодо сучасного стану банківської системи України, то необхідно зазначити, що політична та військова нестабільність, значна інфляція та загальна економічна дестабілізація негативно вплинули на банківський сектор та показники діяльності банків, що працюють на території України.

Також важливим чинником, що характеризує сучасний стан вітчизняної банківської системи України, є активне втручання НБУ у її функціонування. Не можна дати однозначної оцінки політиці «оздоровлення» банківської системи, яку проводить її головний регулятор. З одного боку, ліквідація неплатоспроможних банків та банків, які порушували українське законодавство, повинно позитивно вплинути на прозорість банківської системи. З іншого боку, надмірне зменшення учасників банківського сектору може призвести до погіршення конкурентного середовища та умов надання банківських продуктів.

Кількість установ, що мають банківську ліцензію (рис. 1), впродовж 2014 – 01.09.2018 рр. налічує 81. Те саме стосується банків з іноземним капіталом, кількість яких скоротилась на 11 установ, а це свідчить про сильну залежність вітчизняної банківської та фінансової системи від зовнішніх джерел фінансових ресурсів.

Рис. 1. Кількість діючих банків за період 2014-2018 рр., од.

Джерело: побудовано автором на основі [4]

На нашу думку, найгострішими проблемами сучасної банківської системи є такі:

- зростання недовіри до банків;
- негативний вплив політичних процесів;
- суперечливість механізму рефінансування українських банків;
- девальвація національної грошової одиниці;
- подорожчання кредитних ресурсів в Україні;

- погіршення якості кредитного портфеля банків;
- низький рівень ризик менеджменту банків.

Таким чином, основні заходи, які доцільно застосувати для стабілізації банківської системи України, ілюструє рис. 2.

Рис. 2. Заходи щодо стабілізації банківської системи України [5]

Отже, дослідження сучасного стану функціонування банківської системи України показало, що вона протягом останніх років перебуває у стані затяжної кризи,

ступінь впливу якої визначається системою факторів. На основі проведеного дослідження зробимо такі висновки:

1) банківський сектор здійснює комплексний вплив на функціонування фінансової сфери шляхом нормалізації механізму розподілу фінансових ресурсів, забезпечення обігу грошової маси та економічної стабілізації;

2) для вирішення актуальних проблем банківського сектору та нормалізації його функціонування необхідно застосувати систему заходів, спрямованих на загальноекономічну стабілізацію, повернення довіри до банківського сектору та підвищення ефективності діяльності НБУ у сфері контролю та регулювання банківської системи.

Реалізація запропонованих заходів дозволить мінімізувати вплив негативних факторів та створить умови для прискореного розвитку банківської системи України у майбутньому.

Література:

1. Вовчак О. Банківська діяльність в Україні: сучасний стан та вектори розвитку / О. Вовчак, Т. Андрейків // Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. 6-7 квітн. 2017 р. (ЛТЕУ, м. Львів). Тернопіль : Крок, 2017. – 277 с.

2. Данькевич А. Аналіз боргової безпеки в Україні протягом 2011-2016 років / А. Данькевич // Трансформація фінансових ринків в умовах глобальної нестабільності: реалії сьогодення та погляд у майбутнє: матеріали між нар. наук.-практ. конф. 30.10.2017 р. – 57 с.

3. Вовчак О.Д. Напрями стабілізації роботи банків в умовах кризових явищ / О.Д. Вовчак, О.М. Крамаренко // Фінансовий простір. – 2014. – №4(16). – С. 27-31

4. Основні показники діяльності банків України / Матеріали офіційного сайту Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.

5. Золотарьова О. В. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України / О. В. Золотарьова, В. О. Галаганов // Проблеми економіки та політичної економії. - 2017. - № 1. - С. 83-98. [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/perpe_2017_1_5.

Софія ПАУК

*студентка факультету аграрної економіки і менеджменту
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

к. е. н., доц. Малахова О.Л.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПЛАТІЖНИХ ІНСТРУМЕНТІВ СИСТЕМНО ВАЖЛИВИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Платіжний інструмент - засіб певної форми на паперовому, електронному чи іншому носії інформації, який використовується для ініціювання переказів. До платіжних інструментів належать документи на переказ (зокрема розрахункові документи) та електронні платіжні засоби. Платіжні інструменти класифікуються:

1) ті, що базуються на кредитовому переказуванні коштів: - доручення про кредитовий переказ у системі «жиро»; - доручення про кредитовий переказ у системі автоматизованих розрахункових палат; - постійні доручення; - доручення про кредитовий переказ у системі SWIFT;